

розглядати в двох аспектах – правовому і процесуальному, враховуючи їх психологічний, кримінологічний, криміналістичний аспекти. Правовий аспект мотиву включає в себе положення статей кримінального кодексу, які чітко визначають мотив деяких злочинів, на встановлення яких, як на доказ, направлена процесуальна діяльність. В інших випадках неможна погодитись із вченими, які підтримують думку про те, що встановлювати мотив не обов'язково, тому що кримінальна відповідальність все одно наступить для особи, яка діяла (або бездіяла) свідомо.

Процесуальний аспект мотиву і цілі визначається у кожному випадку окремо, він носить унікальний інформативний характер, має свій механізм доказування. В більшості випадків визначення мотиву пов'язано саме із низкою слідчих дій: допитом, перехресним допитом, призначенням і проведенням судових експертиз. Серед окреслених дій поширеним способом встановлення мотиву пов'язується з призначенням судово-психологічної експертизи, яка визначає установки, інтереси, направленість та інші індивідуальні особливості особи, які впливають на мотивацію її злочинних дій.

Орієнтуючись на позиції вчених щодо встановлення мотиву та мети через інші обставини злочину, підкреслимо, що необхідно звертати особливу увагу на такі фактори: давання неправдивих свідчень, приховування слідів, наслідки злочину, підготовка до вчинення злочину, використання знарядь злочину, предмети і особи злочинного посягання. Окрім написання аналітичних висновків у обвинувальному акті, якщо доведення мотивів відбувається непрямо, через дослідження інший явищ, доцільно використовувати спеціальні знання у вигляді призначення і проведення судових експертиз. За результатами висновків експерта після проведення таких експертиз по кожному з проваджень, на підставі оцінки і співставлення з іншими доказами у їх сукупності, буде отримана не тільки об'єктивна картина механізму скоєння злочину, а й відтворено його суб'єктивну сторону, що буде свідчити про повноту і глибину розслідування і доказування в цілому. Встановлення мотиву в криміналістичному плані відноситься не до першочергових слідчих дій, тому що першочерговими є огляд місця події, допит, визнання потерпілим тощо. Це процесуальна і непроцесуальна діяльність аналітичного характеру, яка обробляє зібрані факти та аналізує отримані докази, однак, важливість її не зменшується від цього.

Список бібліографічних посилань

1. Парог А. И. Проблемы квалификации преступлений по субъективным признакам. М. : Проспект, 2015. 232 с.
2. Савків І. М. Мотив злочину у кримінальному праві. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2011. № 2. С. 174–180.
3. Якушин В. А. Субъективное вменение и его значение в уголовном праве. Тольятти, 1998, 296 с.
4. Филановский И. Г. Социально-психологическое отношение субъекта к преступлению : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Л., 1970. 31 с.
5. Иванов Н. Г. Мотив преступления как генетический признак субъекта : моногр. М. : Инфра-М., 2018. 107 с.
6. Лунеев В. В. Мотивация преступного поведения. М. : Наука, 1991. 383 с.
7. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. СПб. : Питер, 2011. 512 с.
8. Мирошниченко Н. А. Состав преступления. Текст лекций. Одесса, 2003. 80 с.
9. Зелинский А. Ф. Криминальная психология. Киев : Юринком Интер. 1999. 240 с.
10. Тарарухин С. А. Установление мотива и квалификация преступления. Киев : Вища школа, 1977. 149 с.
11. Савченко А. В. Мотив і мотивація злочину : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 1999. 18 с.
12. Коробка О. С. Кримінальне право України (теоретична частина) : навч. посіб. Суми : Унів. кн., 2016. 225 с.
13. Вереша Р. В. Проблеми суб'єктивної сторони складу злочину : монографія. Київ : Алерта, 2018. 432 с.
14. Кримінальне право і законодавство України. Частина Загальна. Курс лекцій / за ред. М. Й. Коржанського. Київ : Атіка, 2001. 432 с.
15. Кримінальне право України: Загальна частина : підручн. / за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Київ : Юринком Інтер, 2005. 480 с.
16. Сухонос В. В. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. Суми : Унів. кн., 2016. 375 с.

Одержано 06.11.2019

УДК 340.12

Маргарита Олександрівна ЩЕРБИНА,

*ад'юнкт кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

В даний час юрист повинен не тільки мати теоретичне уявлення про форми регулювання суспільних відносин і співвідношенні юридичних дисциплін українського права мати чітке уявлення про сутність і методи регулювання суспільних відносин, знати основні поняття права, види суб'єктів правовідносин, орієнтуватися в видах судочинства, знати процедуру судочинства в судах загальної юрисдикції мати уявлення про третейське судочинство, але і вміти використовувати отримані знання та методи науки в професійній діяльності: правильно тлумачити норми права логічно грамотно висловлювати та обґрунтовувати свою точку зору, вільно оперувати процесуальними поняттями і категоріями, використовувати правові акти у професійній діяльності, складати процесуальні документи, і визначати коло допустимих доказів у справі. Крім того юрист повинен вміти аналізувати і вирішувати правові питання. Вивчення

судової практики – це дослідницька праця в області правозастосування з аналізу судових справ, виділенню стійких відмінностей застосування судами законодавства, виявлення причин і умов, що сприяли прийняттю судом певних рішень.

Уміння застосовувати судову практику є важливим показником рівня юриста, тому у студентів повинно сформуватися розуміння важливості даних навичок. Вирішуючи практичні завдання, студент зазвичай спирається на чинне законодавство. Але як бути з питаннями, за якими має місце різне тлумачення норм законів? Основне завдання викладача на цьому етапі – саме на прикладі судового рішення показати помилки, і це не може обмежитися тільки їх констатацією і описом на основі особистої думки або припущення студента, рішення необхідно супроводжувати аналізом вивчення причин і умов, що сприяли появі фактів різного застосування законодавства. Важливо, щоб рішення задачі включало в себе і аналіз допускаються помилок, було надано роз'яснення щодо правильного застосування матеріального і процесуального законодавства. Практична робота, заснована на судовій практиці, дозволить студенту дати найбільш повну відповідь, виявити негативні і позитивні сторони поставленого перед ним питання, можливо, позначити нові питання, що виникають при вирішенні задачі.

Таким чином, розуміння студентом необхідності та обов'язковості вивчення практики дозволить навчити його більш глибоко і всебічно розглядати практичні завдання і в подальшому більш ефективно і якісно досягати поставлених цілей. В цілях забезпечення повноти та якості виконання студентами практичного завдання мною пропонуються наступні рекомендації з питань планування самостійної роботи, вивчення практичних матеріалів, складання підсумкового відповіді щодо розв'язання запропонованих до самостійної роботи студента завдань з використанням судових рішень. Як правило, вивчення судової практики припускає роботу в кілька етапів, що стоять з підготовки, безпосереднього вивчення матеріалів судових справ, складання підсумкового відповіді щодо вирішення поставленої перед студентом завдання. Основні етапи розв'язування практичних завдань:

1. Вивчення законодавства та теоретичних аспектів, визначення проблемних питань з відповідної тематики.
2. Вивчення та аналіз судової практики та судових справ за відповідною тематикою.
3. Позначення критеріїв відбору судових справ і періоду часу, який може бути прикладом.
4. Вивчення та аналіз зібраного матеріалу з аналогічних питань.
5. Складання відповіді по завданню, з висновками і пропозиціями.
6. Використання знань на практиці.

При вивченні завдання студенту необхідно враховувати актуальність питання, необхідність розгляду його з доктринальної точки зору, існуючу різну довільну практику з вирішення однакових спорів або тлумачення одних і тих само норм законодавства, а також наявність відповідних норм права, породжують різне їх тлумачення в правозастосовчій діяльності. Основні питання, які необхідно вирішити при вирішенні завдань:

1. Предмет спору.
2. Позиція сторін.
3. Позиція судових інстанцій щодо предмета спору.
4. Причина виникнення спору, її правове обґрунтування.

Метою найбільш якісного вирішення практичних завдань студенту необхідно:

– вивчити з запропонованої задачі чинне законодавство та інші нормативні акти, роз'яснення Пленуму Вищого господарського суду України, постанови Пленуму Верховного Суду з питань господарської юрисдикції, опубліковану судову практику; проаналізувати судові рішення з аналогічних питань задачі.

На семінарських заняттях, розбираючи найбільш складні і цікаві завдання, викладач повинен не тільки розкрити допущені помилки і недоліки, але і виявити причини, незнання або нерозуміння окремими студентами закону, наявність неясних запитань, що зустрічаються на практиці. Зроблені за результатами дослідження та вивчення законодавства висновки повинні повністю викладатися у вирішенні завдання. Зміст і обсяг рішення задачі не можуть бути суворо обмежені, проте рішення не слід перевантажувати викладенням другорядних обставин або фактів, які не мають великого практичного значення.

Одержано 27.10.2019

УДК 342

Олена Геннадіївна ЮШКЕВИЧ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліцієстики факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-0024-6070>

ОСОБЛИВОСТІ ОСКАРЖЕННЯ ПОСТАНОВИ ПАТРУЛЬНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПРО ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Відповідно до ст. 183 Кодексу України про адміністративні правопорушення [1], розглянувши справу про адміністративне правопорушення, орган (посадова особа) виносить постанову по справі.

Зі створенням в Україні патрульної поліції у КУпАП було внесено певні зміни щодо винесення патрульними поліцейськими постанов про притягнення до адміністративної відповідальності.